

Etika i zakonitost u digitalnoj sferi – kako upravljati privatnim podacima?

Koraljka Kuzman Šlogar, Vanessa Hanneschläger, Walter Scholger

Sulaskom u 21. stoljeće, ušli smo u novo razdoblje otvorene znanosti. Riječ je o pokretu koji promiče ideju demokratskog pristupa i korištenja već postojećih istraživačkih podataka te otvoreni pristup objavljenim publikacijama, ali i pokreta koji zagovara pažljivo, odgovorno i transparentno rukovanje istraživačkim procesom i samim istraživačkim objektima, posebno kada su ti objekti zapravo subjekti (tj. ljudi).

Upoznajte @ELDAHdariah

Pan-europska digitalna istraživačka infrastruktura za područje umjetnosti i humanističkih znanosti DARIAH-EU promiče otvoreni pristup metodama, podacima i alatima u nastojanju da uspostavi otvorenost kao standard pri digitalnom istraživanju. Radna skupina ELDAH (*Ethics and Legality in Digital Arts and Humanities*) formirana je 2017. godine s ciljem da istraživačima pruža podršku te ih uči kako se pridržavati najviših etičkih i pravnih standarda.

ELDAH trenutno okuplja više od 30 članova iz 18 europskih zemalja, koji pokrivaju raznolika disciplinska područja. Grupa se sastoji od znanstvenika iz raznovrsnih polja humanističkih znanosti, stručnjaka iz područja informatike, kreativnih industrija, arhiva, knjižnica i muzeja te pravnik.

Među glavnim zadacima ELDAH-a su organizacija radionica o etičkim i pravnim pitanjima u humanističkim istraživanjima (primjerice o intelektualnim pravima, GDPR-u, otvorenom licenciranju i sl.) te razvoj i distribucija materijala za obuku o tim temama. Osobito se njeguje suradnja s drugim srodnim radnim skupinama – kao što su Odbor za pravna i etička pitanja CLARIN ERIC-a (CLIC), Europeana Copyright Community i radna skupina Open Science Network Austria (OANA) – koja ima za cilj izradu preporuka i smjernica koje nadilaze nacionalne i infrastrukturne granice.

DARIAH ELDAH Consent Form Wizard - Alat za upravljanje pitanjima privatnosti podataka

U 2020. godini članovi ELDAH-a razvili su i pokrenuli novi alat za upravljanje zaštitom podataka u humanističkim istraživanjima: DARIAH ELDAH Consent Form Wizard (CFW). Projekt su zajednički financirali CLARIAH-AT, DARIAH-EU i DARIAH-HR, a podržao projekt SSHOC.

Ovaj alat omogućuje istraživačima da pravilno pristupe upravljanju osobnim podacima u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka, koja je na snazi u cijeloj Europskoj uniji (GDPR). Nakon što odgovore na niz pitanja, istraživači dobivaju standardizirani obrazac za pristanak na prikupljanje podataka od subjekata istraživanja u različitim projektima (npr. od posjetitelja znanstvenih događaja, kazivača, sudionika ankete, pretplatnika na mailing listu...). U prvoj projektnoj fazi alat je kreiran na engleskom jeziku te su predviđena tri moguća scenarija. Ovisno o reakcijama, povratnim informacijama i potrebama AKM i istraživačke zajednice, plan je u budućnosti razviti nove obrasce koji će pokrivati šire potrebe te biti prevedeni na nacionalne jezike i usklađeni s nacionalnim legislativama. ELDAH je tijekom 2020. održao niz virtualnih radionica na kojima istraživače i suradnike AKM zajednice, odnosno sve zainteresirane pojedince educirao o GDPR-u i korištenju alata. ■

SAZNAJTE VIŠE

Voditelji ELDAH radne skupine: Walter Scholger (Graz, Austria), Vanessa Hanneschläger (Vienna, Austria) i Koraljka Kuzman Šlogar (Zagreb, Hrvatska)

Obrazac za prikupljanje suglasnosti možete testirati i izraditi na: <https://consent.dariah.eu/>

ELDAH kontakt: eldah@dariah.eu

ELDAH blog:

<https://eldah.hypotheses.org/>

ELDAH Twitter: [@ELDAHdariah](https://twitter.com/ELDAHdariah)

ELDAH Youtube: https://www.youtube.com/channel/UC5rsadi5Y80mCOoD--G7oBw?view_as=subscriber

Više o ELDAH aktivnostima i kako se uključiti saznajte na: wg-eldah@dariah.eu

Logotip i promotivni materijali: eldah.hypotheses.org/eldah-material

Prezentacije i poster: <https://eldah.hypotheses.org/eldah-presentations-publications>

U skladu s politikom otvorenosti koju zastupa, ELDAH sve svoje materijale objavljuje pod CC-BY 4.0 međunarodnom licencom, čime ih stavlja na raspolaganje svima za ponovnu uporabu.

ELDAH sastanak i radionica u Zagrebu, 22. listopada 2018. Foto: Matia Mikulčić

